

Про в'язнів нацистських концтаборів – у документах, свідченнях і фільмах

Марія КАТАЄВА

Під час Другої світової війни в концтаборах загинули мільйони людей різних національностей. 11 квітня світ відзначає Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів. Цього дня 1945 року в'язні концтабору «Бухенвальд» почали озброєне повстання. Від смерті було врятовано майже сто тисяч полонених. А згодом визвольна хвиля покотилася далі й були звільнені в'язні з інших концтаборів.

Із нагоди Міжнародного дня визволення в'язнів фашистських концтаборів 11 квітня об 11.00 відбудеться церемонія покладання квітів на території Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр». З 13.00 до 15.00 у Київському міському Палаці ветеранів (вул. Бастіонна, 11) влаштують тематичну зустріч ветеранів війни – колишніх в'язнів фашистських таборів і концерт-реквієм «Пам'ять не вмирає».

Низку заходів, що висвітлюють цю трагічну сторінку історії, підготували й для широкого кола киян. 11 квітня о 12.00 Публічна бібліотека ім. Лесі Українки (вул. Тургенєвська, 83-85) запрошує на бесіду «Обпалені душі і серця».

– До уваги наших користувачів, особливо студентської молоді, будуть представлені шокуючі факти про нацистські табори смерті з документальних джерел. Також покажемо документальні фільми про польський концтабір «Майданек», де перебували полонені з 30 країн світу, та спогади в'язнів нацистських концтаборів, – розповіла директор бібліотеки Ольга Романюк.

Цього ж дня о 16.00 у музеї Шолом-Алейхема (вул. Велика Васильківська, 5) відбудеться лекція про творчість видатного київського митця Зиновія Толкачова – автора серії робіт «Квіти Освенцима». Коли 27 січня 1945 року Червона армія увійшла до табору смерті «Аушвіц-Біркенау», одним із перших очевидців табірних реалій після звільнення ув'язнених був художник Зиновій Толкачов. Він отримав завдання задокументувати злочини, скоєні нацистами на окупованих землях. Побачене глибоко запало в душу митцеві, відтоді він присвятив своє життя пошукам сутності Голокосту, а своїми зображеннями розказав правду про цю трагедію всьому світові. Лекція супроводжуватиметься показом творів Зиновія Толкачова на екрані.

Також у квітні в читальному залі Державного архіву м. Києва (вул. Олени Теліги, 23) працюватиме виставка архівних документів до Міжнародного дня визволення

в'язнів фашистських концтаборів. Як дізналася «Вечірка», тут зберігається «Колекція документів патолого-анатомічної і судової експертизи спеціальної комісії з розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників у таборах радянських військовополонених у місті Цайтхайн у роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.». Зокрема документи про санітарно-епідеміологічні умови перебування військовополонених, протоколи ексгумації трупів та фотографії кладовищ у Цайтхайні, висновки цієї комісії.

У навчальних закладах столиці проведуть уроки-реквієми, години пам'яті, зустрічі учнівської молоді з колишніми в'язнями фашистських концтаборів, членами родин в'язнів фашистських концтаборів, тематичні «круглі столи», творчі та мистецькі заходи, екскурсії тощо.